

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 4 Ιανουαρίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 77

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ

Και τάλυμα άγωνιστική για τὸ ναὸ νὰ πλάσω
Στὴν πέτρα τὴ δική μου ἀπάνω,
Καὶ νὰ τὸ στήσω δλόγγυμο, καὶ νὰ περάσω,
Καὶ νὰ περάσω δίχως νὰ πεθάνω.

Καὶ τάλυμα. Καὶ οἱ ἄνθρωποι, στενοὶ προσκνη-
[τάδες

Στὰ ξόανα τάλυμα μπροστὰ καὶ τὰ κακοτυμένα,
Θυμοῦ γρικῆσαν τίχημι καὶ φόβου ἀνατριχάδες,
Κ' εἶδ'ινε σὰν ἀντίμαχους καὶ τάλυμα κ' ἐμένα.

Καὶ τάλυμα, στὰ σκύβαλα κ' ἐμὲ στὴν ἐξορία!
Κ' ἐφυγα, ξένο σέρεται τὸ γοργοπέρασμά μου.
Καὶ πρὶν νὰ φύγω, πρόσφερα παράξενη θυσία:
Ἐσκαψα λάκκο, κ' ἔθαψα στὸ λάκκο τάλυμά μου.

Καὶ τοῦ ψιθύρισα: « Ἄφαντο βυθίσου αὐτοῦ, καὶ
[ζήσο

Μὲ τὰ βαθιὰ ριζώματα καὶ μὲ τὰρχαῖα συντριμμία,
Ὅσο ποῦ νάθ' ἢ ὅρα σου ἀθάνατο ἄνδρες εἶσαι,
Ναὸς νὰ νύσῃ καρτερεῖ τὴ θεία δική σου γύμνια.

Καὶ μ' ἓνα στόμα διάπλατο καὶ μὲ φωνὴ προφήτη,
Μίλησ' ὁ λάκκος: « Ναὸς κανεῖς, βάθρο οὔτε φῶς,
[τοῦ κάκου!

Γιὰ δῶ, γιὰ κεῖ, γιὰ πουθενὰ τὸ ἄνθος σου, ὦ τε-
[χίτη!

Κάλλιο γιὰ πάντα νὰ χαθῆ μέσ' στήμαχτα ἐνὸς
[λάκκου.

Ποτὲ μὴν ἐρθ' ἢ ὄρα του! Κε' ἂν ἐρθῃ, κ' ἂν
[προβάλῃ.

Μεσοὶς θὰ λάμπῃ καὶ ὁ ναὸς ἀπὸ λαὸ ἀγαλμάτων,
Τάλυματα ἀγεγάδιωτα καὶ οἱ πλάστες τριομεγάλοι.
Γύρνα ξανά, βουκόλακα, στὴ νύχτα τῶν μνημάτων

Τὸ σήμερον εἶτανε γορὴς, ταῦριο ἀργὰ θὰ εἶναι,
Δεῖθ' ἀσὸς στρέξῃ τόνειρο, μηδὲ ἡ ἀγῆ ποῦ θέλεις,
Μὲ τὸν καημὸ τοῦ ἀθάνατου, ποῦ δὲν τὸ φτάνεις,
[μείνε,

Κυνηγητὴς τοῦ σύγγραφον, τοῦ Ἰσκιῶ Πραξιτέλης.

Τὰ τωρινὰ καὶ ταῦριανὰ, βρόχοι καὶ πέλαιγα ὄλα
Σύνεργα τοῦ πημοῦ γιὰ σὲ καὶ δοράματι τῆς πλάνης.
Μακρότερη ἀπ' τὴ δόξα σου καὶ μὰ τοῦ κήπου
[βιόλα.

Καὶ θὰ περάσῃ, ἄπορε, καὶ θὰ πεθάνῃς!

Κ' ἐγὼ ἀποκρίθηκα: « Ἄς περάσω καὶ ἄς πεθάνω!
Πλάστης κ' ἐγὼ μ' ὄλο τὸ νοῦ καὶ μ' ἄλη τὴν καρ-
[διά μου.

Λάκκος κ' ἄς φάῃ τὸ πλάσμα μου. Ἄπὸ τὰθά-
[νατα ὄλα

Μπορεῖ νὰζίξῃ πιὸ πολὺ τὸ γοργοπέρασμά μου».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΣ

ΓΥΡΩ-ΤΡΙΓΥΡΩ ΣΤΑ ΣΑΡΑΒΑΛΑ

Νὰ εἶναι τάχα φυσικό μας ἡ ἐπιχτήτο; Με-
γάλο λόγο δε λέω· μὰ νομίζω πὼς εἶναι τὸ δεύτερο.
Ὁ λαὸς μας ποῦ ἀκολουθεῖ σὲ ὄλα τὴ φυσική του ὄρ-
μή, δε φρίνεται νὰ πολυσκοτίζεται γιὰ τὰ περασμένα.
Σημκντικὰ ἢ ἀσέμαντα τοὺς ρίχνει μὰ ματιὰ συμπα-
θητικὴ ἢ ὄχι κατὰ τὴν ἀξίαν τους, τὰ πασπατεύει
λίγο, τὰ χαϊδολογᾷ κ' ἔπειτα τοὺς γυρίζει τίς πλά-
τες. Προαισθάνεται, θάλεγε κανεῖς, πὼς ἡ προσή-
λωση φέρνει τὸν κίνδυνον καὶ τὴν ἀποφεύγει. Πρόσω-
πα εἶναι, πράματα εἶναι τὸ ἴδιο. Τόσο μάλιστα ποῦ
πολλὲς φορές ἔρχεται κανεῖς νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ γιὰ
ἀχάριστο καὶ ἀσεβέστατο.

Καὶ ὅμως ἡ φανερὴ ζωὴ μας δείχνει ὄλος διό-
λου τὸ ἀντίθετο. Δείχνει ἓνα λαὸ ποῦ ἐδέθηκε στὴν
πρόληψή μ' ἐπιμονὴ καὶ φανατισμὸ Κινέζου. Γυρίζει
ὀλόγυρα στὴν περασμένη τῆς ζωῆ, σὰν τ' ἄλογα γύρω

στὸ στυγερό. Καὶ κἀτι χειρότερο ἀκόμη. Γιατὶ κάτω
ἀπὸ τῶν ἀλόγων τίς ὀπλὲς ἐνῶ τρίβονται καὶ κορνια-
χτιζονται τὰ στήχια πηδᾷ τὸ σιτάρι ὀλόχρυσον, ἡ
τροφὴ τοῦ γεωργοῦ καὶ ὄλων μας. Ἐνῶ κάτω ἀπὸ τὸ
βαρὺ πέλμα τοῦ λαοῦ μας, τρίβεται καὶ ξεψυχᾷ κάθε
ἐλπίδα καὶ πρόβος τῆς φυλῆς μας.

Πάρτε τὴν πολιτικὴ. Ἐνας γέροντας παμπόνη-
ρος, ποῦ σηκώνει στὴ ράχη του ἀμαρτίες δύο γενεῶν,
ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ παίζει τὸν πρῶτον ρόλο. Χί-
λιες φορές ἐδείχτηκε ἡ ψευτιά του· μύριες φορές ἐφα-
νερώθηκε ἡ ἀποτυχία του στὰ ἔθνη καὶ ζητήματα
ἔφερε ὀλοφάνερο τὸν κίνδυνον καὶ τὴν ἀτιμία μέσα
στὸν τόπον του καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ ἐκλε-
χτός μας. Γιατί; Μήπως δὲν ἔχει ἄλλους ἀντίπα-
λους; Μὴ δὲν εἶν' ἐκείνοι κκλητέροι του, νεώτεροι
του, ἀνθρωπινώτεροι του; Εἶναι καὶ τὸ ξέρουμε ὄλοι.
Καὶ ὅμως τὸν ἔχουμε κκαχὴ μας, κατφυγῆ καὶ
σωτήρα μας. Ἐνας Γαβριλίδης ἀξάρνα, ποῦ ἂν ἤ-
θελε θὰ ἔκανε δέκα Δεληγιάννηδες καὶ πάλι Γαβρι-
λίδης νὰ μείνῃ, ἀπ' αὐτὸν περιμένει τὴν ἀπολύ-
τωση. Ἐνα πλῆθος ἀπὸ ἄνδρες δυνατοὺς στὰ γράμ-
ματα, στὴν κοινωνία, στὴν πολιτικὴ, ἄνδρες γεμάτους
ἀπὸ αἷμα καὶ ζωὴ καὶ νάττα τριγυρίζει αὐτὸν τὸν ὄγ-
δοητάρη καὶ προσδοκᾷ νὰ τοῦ φτιάσῃ τὴν τόπον. Τὸ
παρὸν ζητεῖ ἀπὸ τὸ σάπισο παρελθόν δουρασκίμο τὸ
μέλλον. Πὼς γίνεται αὐτό; Ἔτσι. Γιατὶ ἐμάθαμε
νὰ σεβόμεθα καὶ νὰ ὑμνολογοῦμε τίς μούμιες.

Κυττάξτε στὴν τέχνη. Ὁ κ Βλάχος μετάρρασε
τὸν Οιδίποδα. Μετάρρασε σαχλή, ἀκατανόητη, καὶ
κρύα. Εἶνε γνωστὸ πὼς ὁ κ. Σουρῆς τὴν κῆρε πάγο·
τὴν παρόμοιασε μὲ χιονόνερο. Καὶ δὲν ἤμποροῦσε
κανεῖς νὰ περιμένῃ διαφορετικὴ κρίση ἀπὸ τὴν κα-
λαισθησικὴ καὶ τὴν ἀντίληψη τοῦ ποιητῆ τοῦ «Ρω-
μιοῦ». Καὶ ὅμως ἂν ἔγραφε γι' αὐτὴν—πιθανὸν καὶ
νὰ ἔγραφε· δὲν ξέρω—θὰ τὴν εὔρισκε ἀρμονικὴ
ὀλοζώντανη, θεία. Αὐτὸ ποῦ ἔκαμε ὁ κ. Κακλαμά-
νος στὴν ἐφημερίδα του καὶ ὄλ' οἱ ἄλλοι δημοσιο-
γράφοι. Γιὰ τοὺς ἄλλους οὔτε λόγος νὰ γίνεταί.
Ὁ κ. Κακλαμάνος ὅμως κανεῖ καὶ λίγο τὸ λόγιον.
Ἐχει κλαισθησικὴ καὶ μύρρωση καὶ ἀντίληψη ἐξαι-
ρετικὴ. Φέτος μάλιστα μετάρρασε καὶ τὸ Χειμωνιά-
τικο Περικλῆ τοῦ Σαῖξπήρου. Καὶ τὸ μετάρρασε σὲ
ζωντανὴ γλῶσσα, δημοτικὴ σχεδόν. Πὼς κατόρ-
θωσε λοιπὸν νὰ πείσῃ τὸν ἑαυτὸ του σὲ τέτοιο ἀφύ-
σικο καὶ ἀλλόκοτον συμβιβασμὸ; Μυστήριο! Μυστή-
ριο γιὰ τοὺς ἄλλους, ὄχι ὅμως γιὰ μᾶς. Ὁ κ. Βλά-
χος μπορεῖ τῶρα νὰ ξεχάσῃ τὸ πικρὸ παράπονον ποῦ
ἔκαμε ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια. Ἡ ἱεραρχία ἐρρίζωσε γιὰ
καλὰ στὸν τόπον μας· καὶ τ' ἀγροθὰ τῆς τ' ἀπολαβαί-
νει μὲ τὸ παραπάνω. Ὁ κ. Βλάχος ἐργάστηκε γιὰ

τὰ γράμματα ὑπερβολικά! Ἐγραφε στίχους, διηγήματα, μεταφράσεις ἑνα σωρό, λεξικά· ἐχρημάτισε πρέσβης, ἔγινε ὑπουργός· εἶναι οἰκογενειάρχης καὶ ἠλικιωμένος. Κατάντησε λοιπὸν Σαβαώθ. Κάθε τι ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν πέννα του πρέπει καὶ νὰ θαυμάζεται. Μὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε ὅλα αὐτὰ καὶ πρὸ πάντων ἡ ἠλικία νερούλιάζει· τὰ νεύρα, σαραβαλιάζει τὸν ἄνθρωπο. Δὲν πειράζει· μὰς χρειάζονται οἱ ἀρχαιότητες.

Ἐλάτε τώρα στὴ φιλολογία. Ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι δυνατὸς γλωσσολόγος. Διδάσκει καὶ φωτίζει ἠλικίες καὶ ἠλικίες. Ἄρα ὁ λόγος του εἶναι σεβαστός. Προχθὲς ἀπὸ τὴν ἔδρα του μίλησε στοὺς ἀκροατὲς του γιὰ τὴ γλῶσσα. Ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιο στὴ Δημοτική. Τὴν εἶπε—καὶ δὲ μπορούσε νὰ κάμῃ ἄλλοις—γνήσιο βλαστάρη τῆς ἀρχαίας· πῶς ἔπρεπε νὰ

τὴν ἀλλιεργήσουμε! πῶς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ σημερινή μας γλῶσσα. Ὁχι, λέει, νὰ τὴν μιλοῦμε ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν γράφουμε. Εἶπε καὶ ἄλλα ἀκόμη· ποῦ νὰ τὰ θυμηθῶ τώρα; Ἄλλως τε τὰ ἔχει γράψει σὲ πολλὰ βιβλία του. Καὶ ὅμως στὸ τέλος τῆς διδασχῆς του τί ἔκαμε; Ἐκεῖνο ποῦ κάνει ἡ κατσίκα τοῦ μύθου. Μιὰ κλωτσιὰ στ' ἄγγελο κ' ἔπρ' το τὸ γάλα. Ἐσχισε τὰ ρούχα του νὰ μὴ τὸν πάρουνε γιὰ μαλλικρό. Θὰ μοῦ εἰπῆτε: ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι κατσίκα; Ὁχι γιὰ ὄνομα Θεοῦ! εἶναι καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο. Δουλεῖται ὅμως στὴν πρόληψη. Ἀπὸ τὰ περσμένα, τὰ γέρικα κρέμασε κι' αὐτὸς τὴ σωτηρία τῆς πατριδας, τὸ μέλον τῆς φυλῆς, κάθε ζωὴ καὶ προκοπὴ μας.

Θέλετε ἄλλα παραδείγματα; ὅσα θέλετε. Ὁλη μας ἡ ζωὴ ἔθνη, πολιτική, κοινωνική, ἔχει τὰ σαραβλά τῆς, ποῦ ἀπολαθαίνουν τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ λατρεία μας, ὅπως ὁ Ἰσκάβ τὰ πρωτοτόκια. Καὶ ἀπὸ τί αὐτό; Εἶναι φυσικὸ μας ἡ ἐπίχτητο; Ὁχι φυσικὸ· ἐπίχτητο δίχως ἄλλο. Συνήθεια εἶναι ὄχι φύση. Πύση μας, τὸ εἶπα στὴν ἀρχὴ ποῖα εἶναι. Ἦρθε ὅμως τὸ σχολετο καὶ μὰς ἔλλαξε. Ἐκεῖνο μὰς ἐδίδαξε νὰ σεβασθῶ καὶ νὰ θαυμάζουμε τοὺς ἀρχαίους, τὸν πολιτισμὸ τους, τὰ κατορθώματά τους τὴν τέχνη καὶ τὴ γλῶσσα τους. Κ' ἐμεῖς τὸ παρξυλώσαμε. Ἐγίνε τόσο ἄτεχνα καὶ ἀστόχαστα ἡ διδασχὴ, ποῦ φέρουμε τὴν ἀρχαιότητα στὰ χρόνια μας. Ἀπλώσαμε τὸ θαυμασμὸ μας σὲ κάθε τι πρόσωπο ἢ πράγμα ποῦ φτάνει παρξπάνω ἀπὸ τὴν ἠλικία μας καὶ τὴν ἀντιλήψή μας. Ποιοὶ ἐμεῖς· ὁ λαὸς; Ὁχι· οἱ διαβασμένοι· οἱ ἄνθρωποι τοῦ βιβλίου κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ γραφείου. Καὶ ἀπὸ πίσω μας σέρνεται

τυφλὸς καὶ ἀνίδεος ὁ λαός. Τὸ φυσικὸ του εἶναι ἄλλο· τὸ νοιώθει καὶ τὸ μαντεύει, μὰ τί νὰ κάμῃ; Ὁ διαβασμένος τοῦ κλόνισε τὴν πεποίθησιν στὸν ἑαυτὸ του. Γιὰ νὰ τὸ λέει ἕνας καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστήμιου, ἕνας δημοσιογράφος, ἕνας πολιτικὸς θὰ εἰπῇ πῶς εἶναι σωστὸ καὶ ὠφέλιμο· σκέφτεται. Καὶ κλει τὰ μάτια, ρίχνεται στὸν κατήφορο ποῦ τὸν ὀδηγοῦν οἱ ἐκλεχτοὶ του. Σκοτώνεται γιὰ τὴ θρησκεία ἐνῶ εἶναι περισσότερο ἀπὸ κάθε λαὸ τῆς γῆς ἀδιάφορος. Θαυμάζει τὴ μεταφράσιν τοῦ κ. Βλάχου ἐνῶ δὲ συγκινεῖται καθόλου ἡ ψυχὴ του. Ἀκολουθεῖ τὸ Δεληγιάννη ἐνῶ δὲν πιστεύει καθόλου στὰ λόγια του. Βρίζει τὴ γλῶσσα του ἐνῶ μ' ἐκείνη ἀναστήθηκε, ζῆ καὶ πορεύεται κάθε ὥρα. Ὁ ἱστορικὸς ποῦ θὰ ἔρθῃ μιὰ ἡμέρα γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴ σύγχρονη ζωὴ μας, θὰ τὰ χάσῃ, ὁ ἄνθρωπος. Δὲ θὰ μπορεῖ νὰ

ξεχωρίσῃ ποῦ τελειώνει ἡ ἀλήθεια καὶ ἀρχίζει τὸ ψέμμα· ποῖα ἡ φύση καὶ ποῖα ἡ ἔξη μας. Ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποῦ παθαίνουν σήμερα οἱ ξένοι καὶ γράφουν ἄλλα τῶν ἄλλων. Τόσο τὸ σχολετο μὰς ἔλλαξε κ' ἐμεῖς ἔλλαξαμε τὸ λαό. Τὸ φυσικὸ του χάρισμα ποῦ ἀνάφερα στὴν ἀρχή, ἕνα χάρισμα ποῦ φτάνει νὰ τὸν δείξει μὲ τὸν καιρὸ μεγάλο, ὅπως ἔδειξε τοὺς προγόνους του, ἐμεῖς καλὰ καὶ σώνει νὰ τοῦ τὸ σβύσουμε. Καὶ γιατί; Σεβασμὸ στοὺς προγόνους, στίς ἀρχαιότητες, στίς μούμιες στὰ σαραβλά. Ἐτσι μὰς συμφέρει. Ἐδέσαμε—ὄχι, γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου καὶ τοὺς συντρόφους μου—ἐδέσατε μὲ τὴ σκοριασμένη πρόληψη ἕνα λαὸ καὶ γυρίζει σὰν τὸ τυφλόλογο στὸ μαγγανοπήγαδο. Γυρίζει-γυρίζει τὸ τυφλόλογο καὶ χύνεται νερὸ στὸ περιβόλι καὶ φουρνώνουν τὰ δέντρα καὶ μεστώνουν οἱ καρποὶ. Γυρίζει-γυρίζει ὁ λαὸς μας καὶ Σαχάρα ἀπλώνεται ὀλόγυρα.

Ἐρχεται ὅμως, πλάκωσε μοῦ φαίνεται ἡ στιγμή ποῦ θὰ τινάξῃ τὰ πέταλά τῆς στὴ μούρη σας!

ΠΙΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ

Στὸ Σπύρο Ἀναστασιάδη

Ἦτανε νύχτα κ' ἤμουνα στὸ κρεβάτι πλαγιασμένος. Μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούονταν, παρὰ τοῦ ρολογιοῦ ὁ χτύπος τικ τὰκ, ποῦ μοῦ φαινότανε σὰ βήματα τοῦ χάρου ποῦ πλησιάζει.

Μανιωμένος πῶς μιὰ στιγμή δὲν μένει κανένας ἤτσος ἀπ' τὴν ἰδέα τοῦ χάρου, ποῦ ὡς καὶ μέσα στὸ δωμάτιό σου ἔχει στήσει τὴ φωλιά του, ἄπλωσα τὸ χέρι ν' ἀρπάξω τὸ ρολοῖ νὰ τὸ πετάξω, νὰ λευτερωθῶ ἀπ' αὐτό.

Μὰ μόλις τάγγισα, ἀκουσα μιὰ πένθημη καὶ παραπνευτική φωνὴ ποῦ μούλεγε: ἄδυστυχισμένε, τί κάνεις αὐτοῦ; τί σοφταῖς ἐγώ; ἄλλοι μ' ἐβάλανε νὰ χτυπάω, καὶ δὲ μ' ἀφήνουν ποτὲ νὰ σταματήσω· ἔχ κ' ἐγὼ ζητῶ τὴ σιγαλιὰ καὶ τὴν εἰρήνη ποῦ ζητᾶς καὶ σύ.

Αὐτὰ μοῦπε ἡ φωνὴ καὶ σβύτηκε.

Ἐγὼ ἔμεινα μὲ τὸ χέρι μουδιασμένο ἀπάνω ἀπ' τὸ ρολοῖ.

Ἀπὸ τότες ἄρχισα νὰ τάγαπῶ τὸ ρολοῖ, γιατί ξάνοιξα μέσα του ἕνα πλάσμα σὰν κ' ἐμένα δυστυχισμένο.

ΒΑΡΑΟΣ

— ΜΑΡΤΑΡΙΤΑΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΠΡΩΤΗ“

Φίλε «Νουμά».

Κάποιος μούστειλε τὴν «Πρωία»,—ἔτος ΚΕ'. Περίοδος Β'. ἀριθ. 2,489,—κ' ἔρχομαι νὰ τὸν εὐχαριστήσω δημόσια, ἐπειδὴ κ' ἡ ὕλη τῆς καὶ τὸ λεχτικὸ τῆς μοῦ φανήκανε σὰ νὰ διαβάξω κανένα ἀπὸ τὰ νόστιμα ἐκεῖνα Ἀθηναϊκὰ φυλλαράκια τοῦ «μεσοῦντος δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος», καὶ μοῦ θύμισαν τὰ κλασσικὰ παιδικήσια μου.

Ἀπ' ὅλα τῆς νοστιμώτερο μοῦ φάνηκε τὰ φάρμα με τὴν ἐπιγραφή: Φιλολογικὴ Ἀκαδημία, ποῦ μιλάει γιὰ τὴν «ἀχαλινωτὸν ἔμπνευσιν» τοῦ Κ. Ἡλιόπουλου, καὶ ποῦ (ἅμα χαλινώθηκε, ὑποθέτω), πήγαν οἱ διάφοροι γέρι καὶ τὴν ἀσπαστικὰν κλαίγοντας. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ καθαρὸ νοστιμὴ τοῦ ἀρθροῦ. Ἡ καθαρὸ νοστιμὴ τοῦ ἀρθροῦ εἶναι ἡ ΑΓΓΡΑΜΜΑΤΩΣΥΝΗ του! Αὐτός, ποῦ ξεσκίζει τὰ ρούχα του ἐναντίον τῆς τάχα χυδαίας, μόλις ἀρχινάει, καὶ σκοντάβει ἀμέσως μεταρραζώντας μιὰ «χυδαία» φράση στὴν ἀρχαία Ἑλληνική, ποῦ ἂν τὴν ἀκούγε κανένας Ἀλκιβιάδης θὰ τοῦδινε χαστούκι δυνατώτερο κι' ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ πέταξε μιὰ φορὰ τοῦ δασκάλου ποῦ δὲ διδασκε «Ὀμηρο». Ὅριστε τὸ μαρταριτάρη:

«Ἡ Ἐταιρία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἦτο πλήρης ΕΞ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου κτλ.». Κατὰ τὸ καινοβόγιο αὐτὸ χυδαίο-ελληνικὸ συνταχτικὸ, πρέπει δίχως ἄλλο νὰ βγῆ νέα ἐκδοσι τοῦ Δουκιανοῦ καὶ νὰ ὀνομαζῆ τοὺς ὁμοίους τοῦ ἀρθρογράφου ὄχι πιά «τερατείας μεστὸς, παρὰ «ἘΚ τερατείας μεστὸς»

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Ἑλίας Π. Βουτιερίδη

(Ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Bodin)

Στὸν Ἀργύρον Ἐφταλιώτη
στὸ Hull τῆς Ἀγγλίας

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κυνηγώντας στὴ Λέσβο, μέσθ σὲ δάσος ποῦ ἦταν ἀριερωμένο στίς Νύμφες, εἶδα πρῶτα ὠραιότατο ἀπὸ ὅσα ἔχω ἰδεῖ. Ζωγραφιὰ, διήγησι ἔρωτα. Ἐμορφο ἦταν καὶ τὸ δάσος, πολυδέντρο, ἀνθισμένο, κλοπιτυζούμενο. Μιὰ πηγὴ τῆρερε ὅλα κ' ἄνθη καὶ τὰ δέντρα. Μὰ ἡ ζωγραφιὰ ἦταν πῶς ἔμορφη, γιατί καὶ τύχη

εἶχε παρξπανιστὴ καὶ τέχνη ἐρωτικὴ, ὡς ποῦ πολλοὶ ξένοι, ἔχοντας ἀκουσὰ γι' αὐτὴ, πήγαιναν νὰ παρξκαλέσουν τίς Νύμφες καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴν εἰκόνα. Ἦταν σ' αὐτὴ γυναῖκες ποῦ γένναγαν, κι' ἄλλες ποῦ τύλιγαν σὲ σπάρξνα μωρὰ πεταμένα· κοπαδία ποῦ τῆρε-φραν βοσκὸς ποῦ τὰ σήκωναν· νέσι συντροφιασμένοι· λιη-στᾶδων διαγούμισμα· ἔχτρων ἔμπασμα· ἀπὸ ἄλλα πολλὰ κι' ὅλα ἐρωτικὰ καὶ εἶδα καὶ τὰ θαύματα, μοῦ γεννήθηκε πῆθυμιὰ ν' ἀντιγράψω τὴ ζωγραφιὰ. Κι' ἀπὸ ζήτησα ἐξηγητὴ τῆς εἰκόνας ἔγραψα τέσσαρα βιβλία, τὰμα στὸν ἔρωτα, στίς Νύμφες καὶ στὴν Ἥβαν, κι' ἀπόχτημα εὐχάριστο γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ καὶ τὸν ἄρωστο θὰ γιχτρέψει, καὶ τὸν πικραμένο θὰ παρξρηγορήσει, τὸν ἐρωτευμένο θὰ τὸν κάνει νὰ θυμηθεῖ, τὸν ἀνερωμένο θὰ τὸν διδάξει. Γιατί βέβαια κανένας δὲν ξέφυγε τὸν ἔρωτα ἢ θὰ τὸν ξεφύγει ὅσο ποῦ ὑπάρχει ἔμορφο καὶ τὰ μάτια βλέπουν. Κ' ἐμὰς ἄς μὰς βοηθήσει ὁ Θεὸς σὰ φρόνιμοι τ' ἀποδέλοιπα νὰ γράψουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Εἶναι πολιτεία στὴ Λέσβο ποῦ τὴ λέν Μιτυλήνη, μεγάλη κι' ὀμορφη. Γιατί χωρίζεται ἀπὸ περᾶματα, ποῦ σιγοτρέχουν στὴ θάλασσα, κ' εἶναι στολισμένη μὲ γερύρια ἀπὸ πελεκητὴ καὶ λευκὴ πέτρα. Θὰ νόμισες πῶς δὲ βλέπεις πολιτεία παρὰ νησί. Μὰ μακρὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν πολιτεία τῆς Μιτυλήνης ἴσα μὲ διακόσια στάδια ἦταν ὑποστατικὸ ἄνθρωπο πλούσιου, χτῆμα

ὠραιότατο· ὄρη ποῦ θρέφαν θειὰ, πεδιάδες καρπερές, λόφοι γεμάτοι κλήματα, βοσκοτόπια κοπαδιῶν κ' ἡ θάλασσα σιγοχτυποῦσε στὴν ἀερογιαλιὰ ἔαπλωμένη σ' ἀμμουδιά μαλακή. Στὸ χτῆμα αὐτό, βόσκοντας ἕνας γιδάρης ποῦ τὸν λέγαν Λάμωνα, βρήκε παιδί ποῦ τῆρερε μιὰ γίδα. Ἦταν δάσος καὶ κάτου χαμῶδεντρα ἀπὸ βᾶτους καὶ κισύς ἀπλωμένοι ναι χορτάρη μαλακὰ, ποῦ ἀπᾶνου του καίτουσαν τὸ παιδί. Στὸ μέρος αὐτό, τρέχοντας ἡ γίδα ταχτικά, πολλές φορὲς γινόταν ἀφανη κι' ἀφίοντας τὸ κατσίκακι τῆς, ἔμεινε κοντὰ στὸ μωρὸ. Παρξφυλάει τὰ περᾶματα ὁ Λάμωνα, γιατί λυπήθηκε τὸ παρξμελημένο κατσίκακι, κι' ἀπᾶνου στὸ κατᾶμε-σήμερο, ἀκολουθώντας τ' ἀχνάρια, θλίπει τὴ γίδα νὰ στέκεται μ' ἀνοιχτὰ τὰ πόδια καὶ προσεχτικὰ μήπως ἐκεῖ ποῦ πατοῦσε, κάνει κανένα κροκὸ μὲ τὰ νύχια τῆς, καὶ τὸ παιδί σὰν ἀπὸ μάννας βυζι νὰ ρουφάει τὸ γάλα. Σαστισμένος, καθὼς ἦταν φυσικὸ, πλησιάζει καὶ βρίσκει παιδί ἀρσενικὸ, μεγάλο κι' ὀμορφο καὶ μὲ σπάρ-γανα ποῦ δείχναν πῶς ἡ μούρα τοῦ ἦταν καλῆτερη παρὰ νὰ εἶναι πεταγμένο, γιατί φοροῦσε πανωφορὰκι κόκκινο καὶ θηλυκωτῆρι χρυσοῦ καὶ σπαθᾶκι μὲ χέρι φιλισένιο. Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκεν, ἀπὸ πάρε μονάχα τὰ σημά-δια, ν' ἀδιαφορήσει γιὰ τὸ μωρὸ. Μὰ ὕστερα ἀπὸ ντροπὴ νὰ μὴ μιμηθεῖ οὔτε τῆς γίδας τὴ φι-λανθρωπία, ἀπὸ περιμένη νὰ βραδυάσει, τὰ φέρνει ὅλα στὴ γυναῖκα του τὴ Μυρτκλή, καὶ τὰ σημάδια καὶ τὸ